

Izvedba programa geodetskih del za leto 1991

UVOD

Ker za to srednjeročno obdobje ni bil sprejet srednjeročni republiški program geodetskih del, je Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije na podlagi določil zakonov o temeljni geodetski izmeri in zemljiškem katastru sprejel Odlok o programu geodetskih del, pomembnih za Republiko Slovenijo za leto 1991. Zaradi problemov v zvezi z vsebino programa geodetskih del je bil po usklajevanju z Ministrstvom za varstvo okolja in urejanje prostora sprejet odlok na republiškem izvršnem svetu šele v mesecu juniju (Uradni list RS, št. 25/91). Z odlokom so opredeljeni vrsta in obseg posameznih nalog ter potrebna republiška sredstva. Konkretno lokacijo posameznih del pa je v skladu s pooblastilom v odloku določila Republiška geodetska uprava (RGU), in sicer na osnovi predlogov občin oziroma njihovih geodetskih upravnih organov.

Glede na dosedanje programe geodetskih del je program geodetskih del za leto 1991 značilen iz dveh razlogov. Prva značilnost je ta, da je dobri 2/3 sredstev predvidenih za modernizacijo – „kompjuterizacijo” evidenc geodetske službe. Tako naj bi bile v zvezi s kompjuterizacijo opravljene naslednje naloge:

- izdelava metodološko-tehnoloških rešitev vzpostavitve in vzdrževanja informacijskih plasti v treh stopnjah natančnosti in podrobnosti (osnovna, srednja in manjša podrobnost in natančnost);
- izdelava metodologije vzdrževanja topografskih in preglednih kart iz satelitskih snemanj digitalnih kart;
- izvedba določenih operativnih del, ki bi temeljila na metodološko-tehnoloških rešitvah iz prejšnjih alinej. Tako je bila predvidena vzpostavitev digitalnih zemljiškokatastrskih načrtov (za 5 961 ha iz obstoječih načrtov po postopku skaniranja in vektorizacije ter za 709 ha na podlagi nove izmere); vzpostavitev in vzdrževanje temeljnih topografskih načrtov 1:5.000 in 1:10 000 (izdelava digitalnih rastrskih zapisov obstoječih načrtov za 200 listov, reambulacija digitalnih načrtov za 150 listov, vzpostavitev digitalnega modela terena 1:10 000 za 18 listov Kočevske); izdelava topografskih in preglednih kart Republike Slovenije (izdelava digitalnih rastrskih zapisov vseh obstoječih listov topografske karte 1:25 000 ter izdelava v digitalni obliki preglednih kart meril 1:250 000 in 1:2 000 000) in vzpostavitev registra prostorskih enot kot informacijske plasti.

Preostala tretjina sredstev pa je bila namenjena za izvedbo naslednjih geodetskih del:

- obnovo in vzdrževanje temeljne geodetske mreže,
- postavitev točk navezovalne mreže (520 točk),
- zagotovitev topografske karte 1:25 000 (5 listov) in 1:50 000 (1 list) območja Kočevske, izdelava združenih kopij topografske karte 1:25 000 (83 listov) ter tisk tematik v preglednih kartah,

- izvedbo cikličnega aerosnemanja za 1/3 območja Republike Slovenije in delovanje službe za fotointerpretacijo.

Druga značilnost programa geodetskih del za preteklo leto pa je opustitev dosedanjega načina dogovarjanja z izvajalci – geodetskimi delovnimi organizacijami. Tako je z odlokom določeno, da se večina geodetskih del oddaja izvajalcem na osnovi zbiranja ponudb. Za tista dela, za katera tržno ni mogoče dobiti več ponudb, pa je določeno, da se oddajo v izvedbo neposredno določenemu izvajalcu v skladu s sporazumom, sklenjenim med izvajalcem in RGU-jem. Po posebnem sporazumu so bila neposredno dana v izvedbo naslednja dela: vzdrževanje mrež temeljnih geodetskih točk, izdelava topografskih in preglednih kart, ciklično aerosnemanje in vzdrževanje registra prostorskih enot.

ZAGOTOVITEV FINANČNIH SREDSTEV

Z Odlokom o programu geodetskih del je določeno, da bo Republika Slovenija zagotovila iz svojega proračuna nekaj manj kot 32 milijonov SLT, s tem da so bili stroški ocenjeni marca 1991. V zvezi z oceno stroškov je treba poudariti, da so stroški metodološko-tehnoloških rešitev oziroma tudi druga dela kompjuterizacije temeljili na približnih ocenah, ker do sedaj podobnih nalog, vsaj v tako velikem obsegu, nismo izvajali.

Dejansko je bilo sicer zagotovljenih 47,9 milijona SLT iz republiških sredstev za izvedbo programa geodetskih del. Vendar pa zagotovljena sredstva zaradi visoke inflacije niso zadostovala za izvedbo celotnega programa. Če bi stroški načrtovanih del temeljili na konkretno izračunanih stroških, ne pa na približnih ocenah, bi bilo potrebno zagotoviti – upoštevajoč tekoče cene – okrog 67 milijonov SLT. Primanjkljaj torej znaša dobrih 19 milijonov SLT oziroma 40 %.

S pogodbami o izvedbi del je bilo določeno, da se cene dvigujejo v skladu z dvigom cen na drobno. Kumulativno pa so se te cene od marca do konca leta dvignile za 163 % (indeks 263), zlasti močno so se dvignile cene v zadnjih štirih mesecih, ko je bil kumulativen dvig 95 %. Z vplačilom predujma si je sicer bilo možno zagotoviti nižjo ceno, vendar pa zaradi kasnitve sklepanja pogodb in zagotavljanja sredstev te ugodnosti ni bilo mogoče izkoristiti v večjem obsegu.

IZVEDBA PROGRAMA

Tako so se za izvedbo projekta kompjuterizacije evidenc geodetske službe zbirale ponudbe na podlagi javne objave, za izvedbo določenih drugih del pa smo dobili ponudbe neposredno od potencialnih izvajalcev. O izvajalcih projekta kompjuterizacije evidenc je odločala komisija, v kateri so poleg RGU-ja sodelovali še predstavniki drugih republiških upravnih organov ter občinskih geodetskih uprav. Poleg geodetskih podjetij (Geodetskega zavoda Slovenije, Geodetskega zavoda Celje, Geodetskega zavoda Maribor, Inštituta za geodezijo in fotogrametrijo) so na podlagi ponudb izbrani kot izvajalci programa geodetskih del, in sicer projekta kompjuterizacije, še naslednji izvajalci: Mikrodata Maribor, Heureka Igea Ljubljana, Atrid Ljubljana, Metalka MDS Ljubljana, Prometno tehnični inštitut FAGG Ljubljana ter Mikrohiti Ljubljana.

Za izvedbo nalog kompjuterizacije evidenc geodetske službe je porabljenih 35,1 milijona SLT republiških sredstev, pri čemer so vrednost in vrsta ter obseg posameznih del naslednji:

☐ priprava metodološko-tehnoloških rešitev vzpostavitve in vzdrževanja digitalnih baz s testno vzpostavitvijo baz za: zemljiški kataster, kataster zgradb, relief, infrastrukturne objekte in naprave ter hidrografijo	11,2 milijona SLT		
☐ izdelava digitalnih rastrskih zapisov obstoječih originalov za 134 listov TTN 1:5 000	0,7	"	"
☐ izdelava digitalnih baz za 21 listov TTN 1:10 000 Kočevske	3,3	"	"
☐ vzpostavitev digitalnih zemljiško-katastrskih načrtov na podlagi nove izmere naselij za 489 ha	3,0	"	"
☐ reambulacija TTN 1:5 000 založniških originalov za 142 listov	5,1	"	"
☐ izdelava TTN 1:10 000 območja Kočevske za 21 listov	8,9	"	"
☐ vzdrževanje registra prostorskih enot	2,2	"	"
☐ izvedba raznih nalog (dodelava programskih orodij, dopolnitev digitalnega modela reliefa)	0,8	"	"

Preostalih 12,7 milijona SLT republiških sredstev pa je bilo porabljenih za naslednja dela:

☐ dokončanje del iz programa geodetskih del za leto 1990 (postavitev točk navezovalne mreže, izdelava zemljiškega katastra, reambulacija TTN 1:5 000, izvedba razvojno programskih nalog)	3,4 milijona SLT		
☐ obnova in vzdrževanje temeljnih geodetskih mrež	0,3	"	"
☐ postavitev 453 točk navezovalne mreže	6,4	"	"
☐ izdelava ter vzdrževanje topografskih in preglednih kart	0,7	"	"
☐ izvedba cikličnega aerosnemanja in delovanje službe za fotointerpretacijo	1,9	"	"

Iz primerjave predloga programa geodetskih del za leto 1991 in dejansko opravljenih del je mogoče ugotoviti zlasti naslednje:

- Celoten program je realiziran med 70 in 80%, kar je mogoče oceniti za ugodno, saj zagotovljena sredstva niso omogočala izvedbe programa v večjem

obsegu. Sploh pa je bilo mogoče tako izvedbo doseči s sklepanjem pogodb s končnimi cenami ter plačilom predujmov.

- Vsa dela, za katera so sklenjene pogodbe in plačana sredstva, niso bila dokončana v letu 1991, ampak bo precejšnji del nalog dokončan v skladu s pogodbami v prvi polovici letošnjega leta. Osnovna razloga za to sta pozno sklepanje pogodb ter junijska vojna, prvi velja zlasti za kompjuterizacijo geodetskih evidenc, drugi pa za ciklično aerosnemanje in določitev geoidnih točk na meji z Republiko Hrvatsko.
- Od v programu predvidenih del sploh niso bila začeta naslednja dela: izdelava metodologije vzdrževanja topografskih in preglednih kart iz satelitskih snemanj, nabava programske in komunikacijske ter strojne opreme, potrebne za kompjuterizacijo evidenc, vzpostavitev digitalnih zemljiškokatastrskih načrtov iz obstoječih grafičnih načrtov, izdelava digitalnih rastrskih zapisov originalov topografske karte 1:25 000 in preglednih kart, sanacija geodetskih točk višjih redov ter nabava 5 listov topografske karte 1:25 000 Kočevske.
- Geodetska dela, ki so se konkretno izvajala, so oziroma bodo večinoma realizirana v predvidenem obsegu, pri posameznih delih pa je obseg celo večji (dokončanje del iz leta 1990).
- Iz primerjave porabljenih in predvidenih sredstev posameznih del je razvidno, da je razlika tem večja, čim kasneje so bila porabljena sredstva in da so ti količniki v približno enakem odnosu kot znaša kumulativni dvig cen glede na cene iz marca 1991, na cenah iz marca namreč temeljijo cene programa. Do večjega odstopanja med cenami in dvigom cen prihaja le pri izvedbi metodološko-tehnoloških rešitev kompjuterizacije evidenc geodetske službe, vrednost teh del je bila preizko ocenjena.
- Za dokončanje programa geodetskih del po že sklenjenih pogodbah bo potrebno po januarskih cenah letošnjega leta zagotoviti 12,6 milijona SLT republiških sredstev, in sicer za: dokončanje vzpostavitve zemljiškokatastrskih načrtov naselij na podlagi nove izmere, vzdrževanje TTN 1:5 000 ter za obnovo in vzdrževanje mreže temeljnih geodetskih točk.

Stanko Majcen

Prispelo za objavo: 4.3.1992

Predlog izdelave terminologije s področja prostorske informatike

UVOD

V sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj je nastala naloga Predlog izdelave terminologije s področja prostorske informatike. Naloga je nastala v želji, da bi poenotili terminologijo na področju prostorske informatike.